

Miquel Duran
Can Sotirà S/N, Carretera de
Pujarnol, 17834 Porqueres,
Girona, Espanya
+34 680 477 789
miquelduranfrigola@gmail.com

15.733 paraules.

LA VIDA MATEIXA
Can Serrat, Juny 2019

Miquel Duran

Aquest document conté la *Primera Part* de la novella titulada, provisionalment, *La vida mateixa*. Aquesta és la part de la novel·la que considero més acabada i, per tant, són les pàgines que avui—dues setmanes després d’haver finalitzat la residència a Can Serrat—em veig amb cor de compartir.

Escric des de la ciutat de Lusaka, amb l’ambició d’editar la *Segona Part*. Vaig redactar-a una mica atònit, i amb estranya energia, durant la meva residència. Així eren els dies a la casa: escriure i escriure la *Segona Part* al matí, editar i editar la *Primera* a la tarda. Al vespre, reunir-nos a la taula, preguntar-nos com havia anat el dia.

Les referències, noranta-nou en total (A1-K9), corresponen a científics que em va fer il·lusió citar. Els trobareu al final del document.

1

Dilluns

El solar de l'Institut disposa del seu propi clima i a vegades del seu propi fus horari: pot formar-s'hi una caixa de pluja, o una torre de nit. Un corral de vent, una angulada clariana. Aquest matí l'Institut té un núvol i les gavines en voregen les arestes. Per executar els quatre girs d'una volta, inclinen totalment les ales i és bonic de veure. Al plànol de Barcelona, l'Institut és un quadrat semblant però obliquo a les mançanes de l'Eixample. Xucla l'asfalt d'un entramat de carrers que deriven de la Diagonal. Funciona així, un càncer: xucla glucosa, baveja àcid i s'afoga. Només la geometria salva l'Institut de la immediata idea del tumor.

Al terrat de l'edifici, una xemeneia escup el fum beix dels laboratoris. Ascens de bacteris, reactius i èters, pinso, pèl de ratolí, ales de mosca. Sol ser beix, el fum, però canvia de color quan es fa un descobriment. T'hi fixes només de reüll, perquè fas tard a la xerrada d'Ytn Rpp. Empenys la porta giratòria, valides la targeta (Miquel Duran Frigola) i vas primer al lavabo. Pixes al costat d'un home d'aspecte simiesc, que no porta però sembla que porti un camaleó, un cormorà, un illenc mamífer a l'espatlla {F6}.

La mà d'Ytn Rpp busca la llum del projector, com un animat vegetal. És tosca, no dóna la sensació d'haver estat jove. Més aviat sembla atorgada, l'emblema d'un llinatge o d'una societat secreta. Cedida de braç en braç, desgastada a rituals. Penses en la teva mà i de seguida en tot el cos, mal fet però prim. Tanta superada anorèxia, Miquel, el teu calci i aquesta pell. L'estructura mínima per sostenir-hi un cap.

A les diapositives, píxels, cossos de lletra, estils per defecte. Com deu ser la casa d'Ytn Rpp? El seu armari, la seva nevera, la seva infantesa al desert. La recta ruta del carisma. T'agrada l'Hebreu del seu Anglès. L'obliga a parlar lent, com des d'una esplanada a la Bíblia. Les erres són ges i resisteixen la

traducció.

—Gars egors guibonucleics—per exemple.

Intentes recordar si els Pares van parlar-te'n mai, d'Israel. Et preguntes, de fet, si ho sabrien situar al mapa. Estàs circumcidat, tens el nas que tens i t'inquieten els dissabtes. Prefereixes les magranes, t'ofenia la matança del porc. El socarrim, l'olor de llardons, la pedra volcànica que en raspava la pell. D'on series, de no ser de la província de Girona? Avança la xerrada, penses que ets un jueu frenat.

De seguida entens que la conferència d'Ytn Rpp és crucial per a la teva tesi, un dictat de revelacions. Les anotes, malgrat la desídia i malgrat que, des de fa temps, res del que fas no t'importa gaire. La mà atorgada d'Ytn Rpp flota com un punter pels gràfics, dedicada a tu, encerclant-te les xifres i subratllant-te les paraules clau: obvies, com tants d'altres, un moment curios de la teva vida. Quan s'acaba la conferència, aplaudeixen les ombres, s'alcen braços, es tanquen llibretes. Brillen els àcars a la cúpula dels caps. Balbucejant i des d'un enorme panell de control, un individu temperat i caritatiu, frugal, virtuós, demana per Ytn Rpp un segon aplaudiment {B7}. Després s'obren, s'inventen els llums: veus que et mira, tenaç, la Clr Fosr. Ytn Rpp baixa de la tarima, sostenint-se la mà tosca amb la pròpia. Tu diries que és un vell, jo diria que és un nen.

A la sortida de l'auditori t'atura el Mentor, que és de Madrid però que sembla d'arreu. Té l'aspecte que es vulgui.

—Ya has sentit l'Ytn: acompanya'm al despach.

Assenteixes, però no et poses nerviós: mai no et prens seriosament la pressa dels científics. El Mentor atura també la Clr Fosr. La bella o tensa Clr Fosr. Que ja ha sentit l'Ytn, que us acompanyi al despatx. Comenceu a caminar, diria que amb importància, però no feu res d'interessant. Davant vostre, conversen un senyor i una senyora {I2}. Dedueixo que són un matrimoni, perquè parlen d'un jardí i d'un tramvia; d'una coïssor a la sang. De certa distància que estaria bé guardar-se.

La teva esquena, ampla i estàtica. El clatell de la Clr Fosr. En un foli, el Mentor esbossa un diagrama i el titula «l'Experiment». No t'explica res de nou: suposes, i jo també suposo, que a la Clr Fosr tampoc. Tant tu com ella us

limiteu a assentir. Al centre del diagrama hi ha la pròpia idea d'Ytn Rpp, que el Mentor explica i explica, recalca i ressegueix fins que sembla que se li hagi acudit a ell. Un biòleg molecular és algú que mataria per tenir una idea. Un biòleg molecular és algú que no necessita les matemàtiques, algú que a la mínima fa una família, algú que somia en viatjar a Groenlàndia. Hi ha dues constants hipnòtiques, mentre s'esbossa l'Experiment. Un cabell de la Clr Fosr que se li replega a l'orella i ondula. El llapis que el Mentor té a taula. Com desa el llapis exactament cada deu traços. Com, abans de desar el llapis, el fa rotar amb el polze i l'índex i us explica aquests deu traços.

T'havien avisat que passaria, aquesta mena de reunió: dos estudiants de doctorat, un Mentor i un únic diagrama. En els propers dies, la Clr i tu fareu l'Experiment per separat. Sospirareu, coneixereu la ràbia, sospirareu, potser fins i tot amb tragicisme, i aquell que aconsegueixi completar-lo amb èxit serà l'autor de l'article corresponent. Fosr et al. (2019) o Duran-Frigola et al. (2019). El nom de l'altre doctorand no figurarà enlloc; com a molt, entre els autors secundaris, o a l'apartat d'agraïments. Em fa certa mandra haver-me d'ocupar d'aquesta tessitura. No em commou, però em sembla que l'entenc. Per a un científic, l'autoria d'un article és qüestió de vida o mort. És una vivència de l'esperit, una cosa quasi tendra. Publicar un article equival a per fi deixar la pedra i la pendent. És un eco a la cúpula de l'infern, és canviar-li el nom al cavall i sortir a l'altiplà, és adquirir després l'escut i convèncer un company d'aventures. L'autoria d'un article és com ancorar en el llarg viatge. És el gemec que desencalla l'espasa, és adonar-se que a Comala tots eren fantasmes, enfrontar-se a la balena, fer-se dir Ismael. Es publica tal com es troba el coronel amunt del Congo, com a la tarda remota en què es coneix el gel. Un article és el retrat que t'envelleix. Ser engolit pel remolí del Maelstrom i sortir-ne savi.

Ara sí que t'inquietes i, quan t'inquietes, estimes la teva família amb desmesura. Els Pares, el teu germà Josep, l'Avi Pere. El Tio Josep, els cosins i els oncles, la resta, els que ja no hi són: les Àvies, l'Avi Pitu. En un etern, concís moment en què no estàveu menjant. Al teu costat, la Clr Fosr es tasta els llavis, amb una ganyota que atribueixo al gust amarg que té l'adrenalina.

Pot dir-se que tot els laboratori es dedica al càncer, perquè el càncer és la vida mateixa. Els cucs, el llevat, els òrgans d'homes i ratolins, els ous de

granota: tot té un deix cancerós. De tara, de rendida biologia. Al principi sempre hi ha una mutació. Desgavell a l'ADN, hèlixs tortes i truncades. La resta d'anomalies ocorren en conseqüència i milloren el tumor. No és que hi hagi cap disseny, en aquestes millores. Les males cèl·lules es divideixen i es divideixen i, en fer-ho, proven i erren i sobreviuen aquelles que tenen els defectes favorables pel tumor. És l'evolució frenètica, un tros de futur, el propi cos d'aquí a centenars de milers d'anys. Has arribat a admirar aquesta malaltia, que s'instaura, aprèn i retorna amb la força d'una primavera.

Un biòleg molecular també és algú que creu que al món hi ha un únic dubte i dedica la seva vida a resoldre'l. El Mentor estudia des del principi la proteïna Z. Quan en parla, sembla que es refereixi a un animaló, a un organisme mínim, sense entelèquies però amb voluntat pròpia i certa capacitat deductiva. Ho feu molt això, els biòlegs. La Z pertany a la família de les cinases. Les cinases s'encarreguen de la fosforilació d'altres proteïnes, transmeten senyals d'un punt a l'altre de la cèl·lula. Imagino cada fosforilació com d'una guspira tèbia, que fa companyia en el temporal del citoplasma. Cada segon ocorren centenars de milers de fosforilacions, n'hi ha un firmament: moltes vegades, s'assembla el microscopi al telescopi. El Mentor manté que Z participa en tot tipus de tumor. En leucèmies i en glaucomes, en càncers de còlon, de fetge i de pulmó. En melanomes i en limfomes, osteosarcomes, astrocitomes i, quan seguia amb la llista, al Mentor li centellejaven els ulls.

—Jo, de pulmó —va dir la Clr Fosr aquell primer dia, i tu et vas quedar amb el còlon.

Després vas saber que la mare de la Clr s'havia mort d'aquest tipus de càncer. No en saps res, d'aquesta mort, però havia de ser urbana.

Segons ha explicat a la conferència, Ytn Rpp disposa d'uns ordinadors a la Universitat de Tel Aviv, en un búnquer blindat que he d'imaginar-me fresc. Hi registra les mutacions detectades en desenes de milers de pacients de càncer. Una llista de genomes o un catàleg de l'infern. Ytn Rpp ha alçat dos dits, l'índex i el del cor, i ha presentat un algorisme que nomina, entre aquests genomes, parells de proteïnes que poden mutar per si soles, però mai a la vegada. Ha calgut que Ytn Rpp t'ho vocalitzés, amb ruborosa didàctica: parells de proteïnes a les quals el càncer és addicte. Hi ha milers d'aquests parells. A la diapositiva de resultats, la cinasa Z sortia a dalt de tot, aparellada

amb dues proteïnes més que estaven, a la vegada, aparellades entre elles. Ben mirat, ha estat el bon moment del dia. Quan flotava la mà d'Ytn Rpp i et preguntaves si ets un jueu frenat, i et venien dictades les revelacions, i pensaves en les entranyes d'aquells ordinadors. Situats no pas en els ciments de Tel Aviv, sinó entre pedres més antigues. A les ruïnes del primer Temple de Salomó, o a una sinagoga de Safed. Com a molt, a la terra conreada d'un quibuts.

Ytn Rpp venia a dir-vos que una d'aquelles dues proteïnes és la perfecta diana terapèutica. Inhibir-la ha d'exterminar els tumors que depenguin de Z. La idea en el fons t'abroma, perquè és immediata. Si és tan simple ha de ser certa. El Mentor us informa que ja disposeu, a més, de les molècules inhibidores d'aquestes dues proteïnes.

—Proveu-ho amb 3-[2-(4-amino-1,2,5-oxadiazol-3-il)-7(-3-aminopropoxi)-1-etil-[1H-imidazol[4,5-c]piridin-4-il]prop-2-in-1-ol. Proveu-ho amb etil 2,4-dimetil-5-[(Z)-(2-oxo-1H-pirrol[2,3-b]piridin-3-iliden)metil]-1H-pirrol-3-carboxilat—■ i ○, d'ara endavant.

Proveu-ho de seguida, ha seguit el Mentor, prepareu avui mateix les plaques de petri. Proveu-ho amb ■, proveu-ho amb ○, i demostreu que Z és essencial. Feu l'Experiment, elimineu els càncers de les plaques de petri. Doneu-me la raó, sembla que digui, admeteu que la meva carrera ha valgut la pena. Confirmeu que la salvació està en la meva proteïna, feu que el càncer somiat sigui de Z. Que el vulguin tots els malalts. Feu això i tindreu el vostre article.

—Jo, ○—l'interromp la Clr.

■ et sembla bé, és just que triï ella: al cap i a la fi, és la Clr qui ha de venjar una mare.

La Clr Fosr i tu sou, per tant, al laboratori, preparant aquestes primeres plaques de petri. Tu, amb les cèl·lules de còlon. Ella, amb les de pulmó. Curosa, com si a les plaques de petri hi sembrés porcions de la seva mare. Heu disposat en el taulell multitud de plaques, moltes més de les necessàries: sembla que l'Experiment hagi de durar-vos tota la vida. A més de les plaques de petri, hi ha altres cercles, al laboratori: la base dels pots de ■ i de ○, els tubs d'assaigs a les reixetes, làmines de patata {G9}, els orificis de la centrífuga, la centrífuga mateixa. Heu descongelat les cèl·lules tumorals, les

heu suspès en un líquid vermell, n'heu fet el comptatge. Les heu abocat a les plaques de petri, on ara s'arrapen a la base, amb sinistra lentitud. Cal esperar que s'instaurin: en realitat, avui no us toca fer res més. Res no és trepidant, en ciència, tot vol el seu temps. Un científic no esbufega ni en el moment més decisiu de la seva carrera. Ningú sua a l'Institut, no s'hi dóna l'emoció.

Hi ha més gent al laboratori. Vora teu, un noi seu de cara als eixos de la cantonada i registra la trajectòria d'una mosca {B3}. Un altre du una bata de colors i mira a través de l'orifici d'una làmina de llautó, molt a prop del fluorescent {C2}. Un tercer desplega cel·lofana daurada {I4}. Un, també a prop del fluorescent, sosté un cristall amb la mà esquerra i dibuixa amb la dreta un núvol de punts. Quan acaba, es mira el núvol de punts i copia en un foli una bonica serpentina {J5}. Tu també vols ser precís. Fingeixes que estàs ocupat; diria que la Clr fa el mateix. Delinees al teu diari de laboratori el diagrama de l'Experiment. L'has memoritzat al despatx del Mentor. Quan l'acabes, tens ganes de complicar-lo una mica.

Dines amb $\alpha\beta\gamma$, que parla a la vegada però en realitat són tres amics. Un francès, un danès i un polonès. L'Institut té una terrassa i una cafeteria amb microones on només hi entra el gris. La cua de gent comença defora, i és a dins on perden el color. La persona més interessant de veure és sempre la que està al llindar de la porta. Avui hi espera un home de crani petit que sospesa una fruita prèvia a la poma {C1}. La cua davant seu avança, els de darrere li demanen que si us plau també ho faci. Inspira i s'endinsa a la grisor. Crec que el teu amic t'endevina. Et diu:

—No ai entès la conferência, nø he entès lå cøenferenciå, nó he entès lå conferência—respectivament.

Després t'explica que, pel que es veu, Ytn Rpp no tindrà un despatx concret a l'Institut. Errarà pels passadissos, a disposició de tots, amb velocitat fixa però lenta. Sense decisions preses, penses, arrossegant una mica els peus. Ytn Rpp, dius, el primer que accepta el laberint.

$\alpha\beta\gamma$ t'indica amb els dits índexs que Ytn Rpp ara trepitja, justament, la terrassa. La travessa en línia recta i quan arriba a la barana hi xoca. Gira a la dreta, resseguint el perímetre fins a desaparèixer del teu camp de visió. Què deu pensar de Barcelona? Distingeixes, a la cafeteria, la Clr Fosr, blanca i negra i demanant un entrepà. Espitada, com si el seu Experiment ja estigués

en plena urgència. No se'n va el núvol quadrat de l'Institut. Angles, angles i ombres. αβγ s'acaba les tres carmanyoles a la vegada.

Intueixes que la Clr Fosr t'ha fullejat el diari de laboratori, però no ho podries assegurar. Les teves coses, tot i ser a lloc, no conserven el desdeny. Et faria vergonya que la Clr Fosr et llegís el diari, ets força brut i imprecís. El Mentor us observa des de la porta, sense esma d'entrar al laboratori. Sospira i se'n va. Pot un veritable Mentor tenir dos aprenents?

A la incubadora, el càncer de còlon s'estén fent discos. El càncer de pulmó que ha sembrat la Clr fa el mateix. Escampes el pot de ■, el diari de laboratori, els vasos de precipitats i algunes pipetes pel taulell. Ho fas sempre, et fa semblar una mica més brillant. T'acomia desautomàtic, pretens sortir sense equivocar-te en cap passadís.

Mòduls, mòduls dins de mòduls, portes de vidre. Noms estrangers, mosaics a les parets. El laberint somiat: singular quan el transites, igual a la memòria. Màquines expenedores, anuncis, rajoles, gespa artificial, unes butaques on no s'hi asseu ningú. Al cap i a la fi, qui troba el repòs en un laberint? Els passadissos són curts, però periòdics. L'Institut és laberíntic i periòdic. Si recorres un passadís cap al nord, apareixeràs al sud; si t'allunyes cap a l'est, tornaràs per l'oest. Pots anar al soterrani punt les escales o, més convenientment, pots pujar al segon pis sense deixar de baixar. Detestes l'edifici, però has d'admetre que està molt ben pensat. Cada mòdul té dues portes antiincendi que confinarien les flames en cas d'accident. Blocs de fum, paquets de catàstrofe. Què serà de mi, si es tanquen aquestes portes? Per allà a on no hi passa el foc tampoc no hi passa un narrador.

Al carrer s'hi veu el cel, com si enlloc de Collserola hi hagués un horitzó. Prostitutes, transvestits, fars abrasius de cotxes. Un guarda de seguretat, fumant. Purpurina a la xemeneia de l'Institut. Sospires: l'Experiment... I si ■ és la molècula adequada? I si la Clr Fosr s'ha precipitat escollint ○? Si és ■, rebràs trucades, correus electrònics? Missatges remots que et felicitin per l'article. Senyors minúsculs que et donin un premi. Tindràs desimboltura? Periodistes que et facin accionar la pipeta. Multituds que s'amunteguin. Amics que parlen per Banyoles de tu. Vindrà la Clr Fosr a fer-te tot tipus de consultes. Ho farà entre gent malalta, esquivant un rastre de cabells. Apartant

famílies molt grasses que et venien a donar les gràcies.

Dimarts

D'entre tots els inconvenients d'haver nascut a pagès, n'hi ha un d'especialment molest: no poder tenir vivències iniciàtiques fora dels confins d'una masia. Per cops que viatgis, per vents que completis, per moltes gents que tractis. Vas passar la infantesa entre Can Prat i Can Sotirà. A Can Prat hi vivien els cosins, el Tio Josep i l'Àvia Maria. S'hi arribava per una carretera recta que l'Ajuntament de Camós va corbant any rere any. Els Pares, el teu germà i tu vivíeu a Can Sotirà, amb els Avis materns, en perpètua sensació de fi de nissaga i fi de segle. Entre rars, impalpables materials. A Can Sotirà hi havia una era i nombroses llars de foc, gairebé dues per ànima. Una antiga carbonera, els goigs de Sant Patllari, un marge on s'hi abocava la ferralla i hi brotaven espirals. Aquelles cases disposaven de tots els elements d'un món. També tenien unes cuines on succeïen les converses, i no recordes a quina de les quals el Pare va apropar-se't a l'orella:

—Què vols ser de gran.

Has volgut ser científic, ho has volgut amb totes les teves forces. Aconseguir una sola vivència iniciàtica fora dels confins d'aquelles finques, trobar un altre món amb tots els elements. Amb homes i dones més virtuoses, amb noves formes de bellesa. Ara que t'engoleix la porta giratòria, ara que has tornat a matinar, recordes el teu primer dia a l'Institut. L'anar i venir de cossos, el brunzit de veus. El senyor que et va abordar per explicar-te que havia notat que la sang no es fabrica al pit i després es consumeix, sinó que circula i circula i circula {B1}. L'home de rostre cremat que, immediatament després, va endur-se'l i va girar el cap per preguntar-te si estaves disposat a sacrificar-te {A6}.

Dones de la neteja, fluorescents i pampallugues. T'has après el nom de la molècula.

—■, ■...

Al laboratori hi ha la Clr Fosr. Per descomptat que hi ha la Clr Fosr. No teniu gran cosa a fer: és a la tarda que pipetejaràs ■ i és a la tarda que pipetejarà ○. Si ets al laboratori, tan d'hora, és perquè intuïes que la Clr ja hi

seria. Vols que el teu Experiment també sigui vibrant. Comproves i refàs els números per forçar la sorpresa i la lluíssor d'ahir. Idees ràpides, proves lentes, veritats per sempre, no voldries que, quan demà es reveli el resultat, l'Experiment ja et sembli massa obvi. T'impulses amb els genolls i voltes al tamboret, la Clr fa el mateix però decalada. Us incorporeu i pul·luleu. La Clr s'atura, de cares a un prestatge, i remou els pots de reactius en un cercle que sembla infinit i que demostra que la Clr té una infinita capacitat de generar ordre. Plaques que algú s'ha deixat allà {I8}. L'acabes contemplant sense vergonya: al blanc d'una bata s'hi projecta qualsevol fantasia. El tel negre d'unes calces. Els plecs del glutis, el canal de la columna. La cintura, delineada, la sivella dels sostens, els tres cercles d'un tatuatge. La pell neta, com si a la història d'aquest cos s'hi haguessin de restar els mamífers.

Com deu ser el sexe la Clr? De quina fàcil manera desitja? Panteixa, s'entrega, s'embruta? Per un segon, voldries que la Clr Fosr es girés. Després te'n desdius, perquè sou a l'Institut i a l'Institut no hi ancoren els sentits, perquè vius amb la Paula i sobretot perquè, des del final de la teva adolescència, o potser des del principi, que arrossegues una esquiva, catòlica i crucial ejaculació precoç. Tota noia és incontenible, totes t'abandonen sigil·loses. Des de quin múscul estimes? Quants orgasmes has aconseguit? Has suat només dues vegades. Al voral de l'autovia A2, quan la Berta et va amanyagar el pubis fins a fer-te aturar el cotxe, a l'altura de Balaguer. La nit aquella a Río Dulce, que vas dormir amb la Laura en una cabana, i hi havia mosquits, i t'hi hauries quedat a viure, i la línia del tròpic era lluny però coïa com un fil de coure.

Al cap i a la fi, quants amors autèntics passen? Dos o tres per segle, com els grans terratrèmols als països del Pacífic. L'amor no és un dels teus grans temes i en el fons l'aprecies, la Paula. Viviu en un pis al Carrer Sant Rafel des d'on se senten xiscles i on ella passa moltes hores. Sempre va amb pijama i no saps què vol de tu. Construeix la maqueta d'un circ africà que porta des de l'octubre al parquet del menjador. Dubto que mai l'acabi: se'l creu i el detesta, hi acosta bombetes, canvia les ombres una i altra vegada, treu i posa tòtems. Sembla un tubercle, però té com un abdomen; desertor d'una plaga que busca la llum. La vegada que vas dur-la a l'Institut, la Paula va examinar-ne la façana durant força estona, però no es va mostrar gens impressionada. Va referir-s'hi, ara que hi penso, com si fos un accident.

—Això no és cosa d'un arquitecte.

T'excuses per estar dinant amb pressa. Ara a la tarda tiraràs ■ i vols repassar els càlculs d'alíquotes. Li dones a $\alpha\beta\gamma$ els detalls de l'Experiment, li parles de ■, però també de ○, li fas entendre la importància de la cinasa Z. Allò de l'aparellament de proteïnes, la genial ocurrència d'Ytn Rpp. Les vides que se salvaran, $\alpha\beta\gamma$, els premis que mereix la idea, tants, que es contradiran els uns als altres {J7}. La possibilitat de l'article, la teva primera autoria. Trontollen els ulls d' $\alpha\beta\gamma$ tal com trontollen els ulls en imaginar un article aliè. Mira al cel: serà ■ o serà ○? T'abroma la pregunta, amb $\alpha\beta\gamma$ qualsevol pregunta és reincident. Serà ■ o serà ○, segueix, serà ■ o serà ○, t'inquietes, Fosr et al. (2019) o Duran-Frigola et al. (2019). Si resulta que és ■, et dius, s'esfumirà aquesta ànsia teva. Tindràs aquest món amb tots elements. Serà tot tan pur, tan blanc, que no serà enveja, el que despertis, sinó admiració. Tots estaran de sobte a favor teu, potser amb devoció. Així com es reconeix la virtut quan no és molesta. Et somriuran pel passadís, et faran petites demostracions, Ytn Rpp tornarà a la terra promesa per parlar de tu.

La Clr Fosr s'atansa uns segons a la terrassa, busca algú sense èxit i se'n torna a l'interior de l'edifici. Ha dinat? Ha comprat ni que sigui un entrepà? El teu cos, prim però amorf. A la taula del costat, dos individus es repton l'un a l'altre a fer flotar glaçons de diferents geometries {A8}. Una taula més enllà, dos senyors mantenen una conversa epistolar i s'estripen les cartes l'un a l'altre. Dels dos, el més moderat amb la dieta, de tant en tant, tensa i afluixa una molla amb les mans {C3}. Dret, l'home d'aspecte simiesc que ahir et vas trobar al lavabo compadeix un altre home, de cap jup, i li entrega una pedra souvenir de les Galápagos {G3}.

L'abundància de passadissos acaba essent, sens dubte, l'atribut més pràctic de l'Institut. El camí al laboratori és sempre extravagant i, per tant, esclaridor: no s'arriba a la pròpia ciència per la via de la lògica. Camines per quàntics, botànics, siderals passadissos. T'obligues a mantenir l'interès en tot allò que veus, no alteres la velocitat i refàs, indistintament, la ruta a cada intersecció. Esquerra o dreta, amunt o avall, recte o enrere. S'ha d'aprendre a semblar un geni. S'ha de ser sincer amb l'atzar. L'Institut ja està pensat perquè grans

exploradors de la seva geografia no acabin, en definitiva, perduts. Ytn Rpp, amb només poques hores, ja porta explorades proporciones considerables de l'Institut i ho ha fet amb enorme destresa. No tothom se n'adona, però a l'Institut hi ha zones confluents. La Clr Fosr n'ha de ser conscient, d'això, perquè la veus conversar amb Ytn Rpp en el llarg i més històric passadís.

Ho veus, et distreus i decideixes tornar al laboratori per la vida més directa. Com s'intercepta Ytn Rpp? Se l'ha de xiular, t'has de palplantar a la seva trajectòria? D'on ha tret el valor la Clr? Ytn Rpp duia els cabells despentinats i els texans caiguts. La camisa mal guarnida, les sabates descordades, com si tingués seriosos problemes amb totes aquelles accions per les quals no cal talent. Premia amb la mà atorgada el braç de la Clr Fosr i tenien les cares molt a prop. No pas com dos amants, més aviat com pare i filla. Les ces, davant les erres, també sonen com ges. Ytn Rpp haurà dit:

—Grec en tu.

L'espàtula s'endinsa al pot de ■ sense tocar-ne les parets. A l'altra punta del laboratori, l'acer de la Clr Fosr deu ser més net, o com a mínim més brillant, i suposo que s'endinsa al pot de ○ amb encara més quietud. No m'atanso a comprovar-ho perquè és de tu, de qui sempre he de parlar. Amb el guant de làtex, inclines gentilment el pot de ■. L'avantbraç recolzat al taulell. Al fons i més borrós hi ha l'altre guant, premes l'extrem de l'espàtula amb el polze i l'índex. Amuntegues pols blanca en un paper tarat a la balança, alces el paper i en buides el contingut en un vas de precipitats. El remenes amb el revers de l'espàtula durant uns minuts, ara sí, amb ànsia, fins a la dissolució. Acabes d'ajustar els mil·lilitres i traslades el vas de precipitats a la campana d'extracció. Ruixes les parets i la base de la campana amb alcohol etílic. Encens la llum, blanca, i se'n va el lila. Penetra la pipeta al vas de precipitats, xucles un volum rodó de líquid. Amb la mà lliure, lleves la tapa de les plaques de petri, una a una. Respira el càncer de còlon. A l'altra punta del laboratori deu respirar, més exactament, el càncer de pulmó. Les gotes cauen de la pipeta boiroses i amb tensió superficial. Amb ■, l'aigua pesa força més. T'atropellen, ara, alguns pensaments. El gloriós futur, una foto de família. Una curta idea del suïcidi, que com sempre no ve al cas, i com sempre és exquisida.

Això no es veu, però ho imagines fàcilment: els milions de molècules de ■ que emboiraven les gotes s'escampen pel líquid vermell de les plaques de

petri, sense rumb ni intencions. Xocant, elàstiques, entre elles i amb els nutrients. També llisquen per les greixoses membranes de les cèl·lules de còlon, comburents, amb Z i les seves guspises a dins. Hi ha uns conductes encastats al greix de la membrana que succionen ■ cap al citoplasma. Allà, les molècules de ■ segueixen sense rumb, i xoquen encara més, ara contra túbuls i escarpades, proteiques esponges. Quan ■ troba la seva proteïna diana, una de les que Ytn Rpp havia aparellat amb Z, es proven les conformacions, ■, ◆, ■, ◆, fins que encaixen l'una amb l'altra. Bloquejada aquesta proteïna, patirà Z? Bloquejada aquesta proteïna, morirà el càncer de còlon?

Un individu fa rebotar una pilota de goma blanca contra la paret, amb insistència, fins a fer-la travessar {K1}. Un altre individu s'entrebanca i vessa un tetrabrick de llet {G2}. El Mentor us observa des de la porta del laboratori durant uns minuts i, igual que ahir, després se'n va. Estàs esgotat, però d'un bon humor extraordinari.

—Clr —dius de lluny i t'hi acostes—: que hi hagi sort.

Ella segueix treballant, amb agilitat però el doble, com si l'Experiment, a les seves mans, fos més sublim o complex. Guarda també les plaques de petri a la incubadora, es treu els guants de làtex i sospira. Seguiu amb la mirada un home exageradament abrigat {G4}. També passen un botó de llum i un capità que l'empaita {C7}. Asseguda al tamboret, bandejant els genolls, la Clr et dona les gràcies d'una manera molt encertada i llavors, de cop més dolça i sense que ho poguessis anticipar, et menciona la seva mare. S'hi apropa amb una certitud que desconeixes i que no podies anticipar, més que res perquè, ben mirat, mai no heu tingut una bona conversa i perquè, ho entens de seguida, és probable que aquesta sigui l'última bona conversa que pugueu tenir. Comença gairebé des del principi, deia, explicant gairebé d'una distància còsmica el que és una mare i després arribant amb enorme precisió, claredat i bona ruta, a l'anatomia del tumor. La Clr et diu, de la seva mare, en un cosa que has d'imaginar llist, on no pugui nuclear un tumor, però que ella descriu com una enorme protuberància. S'eixuga el ulls: tant se val si és ■ o si és ○, l'important de l'Experiment és l'Experiment mateix. No saps ben bé cap a on sincerar-te. Parles, també, de malalties. De la septicèmia de l'Àvia Maria, de la imparable febre de la teva amiga Eva, a les boires de Mount Abu. De què us van atacar uns monos i vas escalar les muntanyes per veure el monsó. Que a

l'illa d'Inhaca et va perseguir una nena que bavejava el portuguès i es mossegava l'avantbraç. Que en una altra illa, la d'Skipness, vas fer de cambrer de la Reina de Noruega i va arribar-hi l'esquelet d'una balena. Que a Johannesburg vas amagar-te de tres homes armats, que vas despertar-te a la platja del Tunco, inconscient i en calçotets. Dormies a la badia de Jiquilisco, compraves l'ostra negra al mercat de Cuscatlán. Li expliques a la Clr que van robar-t'ho tot al tren de Varanasi i que un dels passatgers va guixar-te una pregària al braç. Que al Transsiberià planejaves altres viatges, comptaves pals de telèfon, resseguies el ciríl·lic en un bloc de notes. Vas fer autoestop fins a un monestir mongol, vas voler comprar cavalls. Vau repintar una casa en aquella illa noruega, una setmana que no va venir ningú i estaves sol amb un cuiner d'ulls blavíssims i forts canvis d'humor. Vas passar la nit a l'estació de Jaipur i et curaves l'ungla juntament amb cinc, deu, cent nens que tenien la mateixa ungla infectada que tu. Les lleones i el lleó menjaven una cria d'elefant, s'organitzaven les hienes, vas sentir els laments dels inques. T'has banyat en mars on hi suraven els troncs, t'has amagat al creuer dels fiords, t'has capbussat fins a vaixell de guerra enfonsat al Mar Roig. També plores, li dius a la Clr, en comptades ocasions, però plores. L'últim cop va ser a les cascades Victòria, a recer dels teus amics. En un lloc, de fet, on hi hauria de caure aigua.

No sé en quin moment la Clr t'ha deixat d'escoltar. Entren i surten individus, amb passes d'inusual turment, com atrets pel vigor i no pas la gravetat {A3}. Clarament, desaproven la conversa. Potser intenten avisar-te que estàs fent el ridícul. Potser els sembla malament que no parleu de ciència.

Fins demà, ha dit la Clr Fosr. Per què has descrit així els teus viatges? Tan radials, amb tanta pressa, amb el centre a Catalunya. Al passadís, buits a una taula periòdica {G8}. Una doble escletxa {E7}. Segueix sent-hi, Barcelona? Hi és, amb els seus tòrrids colors. A la moto, et recordes de la Paula, que té cremes al lavabo i tendència a despullar-se, que troba belles coses que només són boniques. La maqueta del circ, al parquet, l'Institut, el disseny dels teus viatges: tots els mons que et toca imaginar són plans.

Dimecres

Si anys després, en aquella cuina on succeïen les converses, el Pare

t'hagués tornat a preguntar què volies ser de gran, hauries respost que volies ser prim.

Era dimarts i era finals de maig quan el cotxe del Pare va desviar-se cap a la carretera de Girona. Acabaves de complir-ne setze, eres alt com ara i pesaves disset quilos menys, segons la balança a la qual el Pare et sotmetia diàriament. Vivies en una mena d'eufòria, tenies fred, t'arrimaves als radiadors, corries i corries, sabies llegir. De tan callat, el trajecte fins a la Clínica Bofill va esdevenir profund. Passa sempre, amb el Pare: et despistes i t'envia a les fosses del teu ser.

Vas seguir els Pares fins al soterrani de la Clínica (la Mare també hi era, però és que la Mare sempre hi és). A la porta hi posava «Unitat de Trastorns Alimentaris». Us va rebre un senyor minúscul. Passin: era argentí. A l'esquerra, vas entreveure una sala amb cadires i butaques, i noies fent manualitats. Entre un parvulari i una residència d'ancians. Se us va creuar una d'aquelles noies. La recordo amb nitidesa: els texans ajustats, la cara embrollada. Incandescent, com fregida amb els vòmits. El Dr. Pablo Chapur — així es deia l'argentí— va demanar als Pares que s'esperessin al passadís. He estat desenes de vegades en aquell despatx, però no aconsegueixo recapitular-lo. Hi havia llibres, algun diploma, un ordinador? El Dr. Chapur portava la bata entreoberta i una creu daurada li solcava els pèls del pit. Acabava totes les frases amb el teu nom. Veuràs, Miquel. Tens novia, Miquel? Treus bones notes, Miquel. Mira, Miquel, i va dibuixar en un foli un cercle vermell d'uns deu centímetres de diàmetre. Va partir-lo per la meitat amb un sol traç. Llavors va esbossar un individu al compartiment dret del cercle, i va explicar-te que aquell homenet vivia en el teu cap i tenia anorèxia. Et controlava i t'amenaçava i et suplicava que no mengessis. El Dr. Chapur va fer entrar els Pares i van organitzar la teva incorporació a l'hospital de dia. Si aquell individu tenia anorèxia, vaig pensar, també havia de contenir un homenet en el seu cap partit, i aquest homenet estaria així mateix habitat per un altre homenet anorèxic. Al dibuix del Dr. Chapur hi havia un bucle fatal, una caiguda que es engolia a tots. Per acotar el teu pànic, va ser en aquell instant blanquíssim: quan el Pare i la Mare i el Dr. Chapur es passaven el bolígraf i parlaven com en una catedral.

Llavors vas viure sis anys. Seguies moltes normes. La Mare va cobrir els miralls de Can Sotirà amb unes tovalloles: és el més provisional que se li va

ocórrer. Et van prohibir estirar la cadena del vàter, van segellar les catorze finestres de la casa. Apuntaves els àpats en una llibreta i el teu acompanyant ho havia de signar. En una d'aquelles llibretes hi cabien entre cent cinquanta i dos-cents quilos de menjar. Prenies uns ansiolítics que et retardaven l'ejaculació, feies classes d'expressió corporal amb una professora que es movia com un follet i t'animava a ballar, a cridar, a respirar amb calma i panxa enlaire. A la Clínica, ploraves en rotllana amb les noies, us posàveu compromisos diaris. Les noies duien xandall, de tant en tant te n'agradava alguna i el Dr. Chapur te la feia treure del cap. Oblidaves, aprimaves companyes, pensaves en cossos d'homes. Vas ser homosexual? Quins eren, doncs, els dits per vomitar? A les noies, els havien ensenyat els símptomes. Tu tenies anorèxia masculina i venies de pagès: t'havies inventat la malaltia des de zero.

A la sala de teràpies, el Dr. Chapur pensava amb la palma de la mà al front, vèieu a les reixes els turmells dels gironins. Vas sortir metre a metre al carrer i vas rebre l'alta mèdica un previst matí de març. Feia un dia normal: vas celebrar-ho, vas fer un petit discurs, vas atipar-te a la vista de tots. La mateixa nit de l'alta mèdica, a l'habitació, vas explorar-te per fi el cos, que t'havien prohibit mirar durant tots aquells anys. Pèls gruixuts, alguns llarguíssims als volts dels mugrons. El cul pla, els genolls i els bessons botits, les costelles pronunciades, com si el teu cos no hagués sabut per on s'havia d'engreixar. Caspa a les espatlles i, al mirall, les celles desiguals. Un tòrax enorme, tres cervicals prominents. Et vas inspeccionar les dents, esmolades pel bruxisme, i els orificis del nas. La mateixa nit de l'alta mèdica, vas pinçar-te la carn de l'abdomen, catxets a les flàccides cuixes: no estàs del tot curat, perquè mai no vas estar del tot malalt.

Li hauries d'haver parlat de l'anorèxia, a la Clr Fosr. La saludes vergonyós. El dia que n'hi vas parlar a $\alpha\beta\gamma$, va respondre't indiferent, com si no et cregués prou prim; com si, de fet, no haguessis viscut massa sinó massa poc la vida. Segueixes anhelant la simetria, amb un eix de simetria el cos ocupa la meitat. La Clr Fosr, d'esquena, anota al diari de laboratori. Competir-hi o desitjar-la, prepares el teu material. Ho enveges tot: cossos per culpa de l'anorèxia, ments per culpa de l'Institut.

A la incubadora hi ha les teves plaques de petri, amb ■, i les de la Clr Fosr,

amb O. Ahir va treballar el doble, la Clr, ara ho confirmes. Tu, tres plaques; ella, sis. Et dirigeixes a la campana, extreus el líquid de les plaques i n'hi aboques un de groc: aigua amb tetrazole. És un assaig bonic, el del tetrazole. Si les cèl·lules viuen, processaran el reactiu fins a tornar-lo lila; si s'han mort, el líquid seguirà groc. Haureu d'esperar a la tarda per saber-ne el resultat. Sempre la tarda, et dius, sempre la tarda. A prop teu, la Clr Fosr du uns auriculars i balla minsament. El matí és una manera d'esperar la tarda.

$\alpha\beta\gamma$ es posa un enigma, se'l soluciona i s'enfada per no haver-lo resolt. Busques la Clr entre la multitud. Científics als tendals i a les baranes. El barri de les Corts o el celobert. Com s'hi arriba? Es comença un jardí botànic {D1}, flors perfectes i imperfectes, i l'ajudant s'esforça a parlar l'anglès {B8}. En una cadira, t'indiquen si tens o no tens libido {H5} i si ho vols et mesuren el crani {H9}. Una dona, per fi una dona, sosté múltiples plaques fotogràfiques i demana al públic que les escolti: fan soroll, les cefeides? {I3} Entre el públic hi ha la Clr, curiosa i ja part d'ells. Entens que, si la Clr està tranquil·la, ara toca estar tranquil. Per un moment tanques els ulls, la vida i el càncer, la vida i el càncer.

Un pardal picoteja engrunes entre les cames de la gent, ignorant les gavines que creuen el cel i en surten més sàvies. Picoteja, es desplaça i, per volar llargues distàncies, bat enèrgicament les ales enfrontat al vent dels extractors. A l'heura que s'aferra a la paret, s'hi agrupen mosques amb tot tipus d'atròfies. Falta orografia a l'edifici, instint, bèsties saludables. Cada exemplar de l'Institut és la totalitat de l'espècie, les bèsties es distingeixen tan sols per la malaltia que se'ls ha adjudicat. Als peixos zebra se'ls dissolen medicaments a l'aigua, a les granotes se'ls modifiquen els ous, als ratolins se'ls empelten tumors. Una marsopa exposada {C6}. A l'Institut, el millor que pot passar-li a un animal és tornar-se fluorescent.

Com respondrien les bestioles a ■? No hi anem mai, a l'estabulari. No mostres interès. De la cèl·lula a l'home saltant-te l'animal. Em fa aprensió i no m'agrada desmentir-me les poques idees de l'infern que tinc. Mirar només un ós i saber-ne l'animal {E5}. Esperma de salmó {H2}, mosques d'ulls vermells i blancs {I1}. L'estabulari es troba al soterrani de l'Institut. Es diu que és pàl·lid i infinit, i també pla, tot i ser una pel·lícula al subsòl de la Terra i tot i compartir nivell amb l'Institut, que és laberíntic i periòdic. Potser l'Institut és només

l'antesala de l'estabulari, així com l'estabulari ha de ser l'antesala de l'hospital. Hi ha seqüències de taulells, equidistants, i els científics vesteixen bata de fibra i màscara. Es dedica un taulell a cada ratolí, l'alumini és fred, xop d'alcohol etílic. Redunden els utensilis, quan falla una operació s'abandona el ratolí i el científic canvia de seguida de taula. No hi ha, per descomptat, ni sostre ni parets; només certs punts de referència: unes lleixes amb gàbies retolades, una taula d'operacions amb els aparells més cars. Des de dins, costa trobar la porta de sortida, que retalla el blanc, borrosa per la boirina de pèls, que fan pessigolles a les narius. Llisquen els bisturís, sempre surt poqueta sang. Al terra, hi ha rascades dels animals més joves, que hauran provat d'escapar-se abans no els tallessin les ungles. N'hi ha que passen encantats a recollir el cadàver {A2}. Encega la llum, l'aire és lleuger i mancat d'olors: en molts aspectes, en comptes del subsòl, sembla que l'estabulari sigui al cel. Són tan dòcils, les bestioles, que molts científics acaben honestament interessats en elles. Convençuts que l'home és només un bon model per entendre el ratolí. És possible que un d'aquells animals presenti tots els tumor? La proteïna Z mutada a cada òrgan. Voldries tocar aquest ratolí amb el dit i triturar-li al pinso una pastilleta de ■.

A $\alpha\beta\gamma$ li sembla que, per molt bé que funcioni l'Experiment, és complicat curar tots els tumors.

—Touts, tòts, tóts —és molt difícil, diu.

Un tumor, una molècula {H4}. De reüll, no deixes de mirar la Clr Fosr, allà amb les cefeides. Si ■ ha de fallar en algun càncer, que sigui en el de pròstata, o en el de testicle. $\alpha\beta\gamma$ no riu, només fa un glop d'aigua. Encara et preocupa l'autoria de l'article? Sí, però t'avorreix la literatura científica. No hi ha res més soporífer que un article científic. Res no és més apàtic que el relat d'una troballa, la veritat sol estar molt mal escrita.

Ytn Rpp ressegueix el perímetre de la terrassa. T'avergonyeixes de Barcelona i voldries que els científics deixessin de cridar l'atenció, amb els seus grossos enginyers. Un vidre en U ple de mercuri amb aire als extrems {B5}, un toldo amb un criptògraf {K3}. La Clr Fosr atura Ytn Rpp amb un gest. En efecte: més que un home, sembla un pare. Més que un vell, sembla un avi. Conversen uns segons, els observen les altres dones de la taula. Ytn Rpp s'acomiada de la Clr Fosr prement-li altre cop el braç amb la seva mà atorgada. Unes passes enllà, s'atura a conversar amb un senyor irreconeixible,

ni bigoti ni rínxols, treu la llengua i esclaten a riure, però de tant en tant baixen el cap, com si al mig de la conversa hi sortís algun detall de l'Holocaust {I6}. No sé què t'explica $\alpha\beta\gamma$ dels seus temes de recerca. La conductivitat de l'heli, el ritme circadiari, cristalls de proteïnes de membrana.

El Mentor se us adreça des del llindar de la porta.

—Míquel o Clr?

La Clr et convida a ser el primer. Ho veus a simple vista: el tetrazole segueix groc. Les cèl·lules de còlon són mortes: l'Experiment t'ha sortit bé. Ho corrobores amb l'espectrofotòmetre i anuncies, una mica trasbalsat, que ■ funciona. Funciona, et dius, és bonic i funciona. Els altres investigadors del laboratori s'aturen un instant i segueixen amb les seves coses.

—Clr —demana, no obstant, el Mentor.

La Clr es dirigeix al seu lloc, fa la mesura i comenta que és estrany, però ○ també funciona. La seva veu, a perfecta temperatura: que estrany, ○ també funciona. El Mentor continua allà a la porta. Que no pot ser, que l'acompanyeu al despatx. Al matí has comprovat que la Clr tenia el doble de plaques que tu i, per tant, és evident el que ha passat: la Clr va robar-te uns grams de ■. Potser al vespre de dilluns, o potser ahir a primera hora, mentre us esquivàveu, o després de la penosa conversa dels càncers i els viatges. És evident, i t'enfada: la Clr diu que ○ funciona, però està mesurant ■. Triga tant a recollir perquè us amaga les liloses, innòcues plaques de ○.

El Mentor torna a dibuixar-vos el diagrama de l'Experiment, ara a la pissarra i per tant desesperat. Encercla Z i hi fa arribar fletxes, en una sèrie de fosforilacions i inhibicions que comencen a ■ o comencen a ○. Observes, atent, el diagrama: milers de maneres de fer un càncer, només una per curar-lo. El Mentor fa copets amb el guix a la pissarra. ○ és ■ o és ○, un de vosaltres s'ha equivocat. Heu posat una dosi massa alta? La dosi fa el verí. Heu sembrat les cèl·lules malaltes? Heu tirat prou tetrazole? La Clr interromp el Mentor: potser ■ funciona al còlon i ○ funciona al pulmó. El Mentor ho descarta: Z és tan important que ho és sempre de la mateixa manera.

—Doncs repetim-ho —protestes finalment.

Al cap i a la fi, ets tu qui té el pot de ■, i ja no el deixaràs a l'abast de ningú. Estàs disposat a repetir l'Experiment tantes vegades com sigui

necessari, fins que a la Clr se li acabi la petita quantitat de ○ que t'hagi pogut robar. El Mentor esborra el diagrama de la pissarra. Alça una mica la veu: per descomptat que ho repetireu. Ho fareu ara mateix. No hauríeu de cometre errors en el punt crucial de la vostra carrera.

Peses ■, el tastaries, el dilueixes, l'aboques a les plaques de petri, en selles el pot a l'armariet. Completes el diari de laboratori. Coincideixes amb la Clr Fosl a la incubadora. Aquest cop sí, heu acabat al mateix temps: tres plaques de còlon, tres plaques de pulmó. Li diries que saps que a les seves plaques hi ha ■, i no pas ○, però no goses fer-ho. A la seva mare, se li escamava la pell? Volia gratar-se, va acabar-se semblant a un mateix ancestre, anterior al seu llinatge? Va canviar d'edat la Clr aquell dia? Retiraven sovint els llençols, les infermeres? Era estret el llit? Se li va fer llarga la quimioteràpia? Tant, que acabava assemblant-se a un mateix ancestre translúcid. La Clr, canviant d'edat. Una fruita verda, dura i freda al tacte. Supura o no supura? Una malaltia de l'espai. No és edificant. Desitjos dels quals el pacient no era conscient. Emblema de la decadència, calamitat col·lectiva. Patologia de la voluntat. Una guerra colonial interminable. Sobrepassat per una no-mare. La no-mare de la Clr. La malaltia és l'ocasió per finalment portar-se bé. Un cos llis on no hi pot nuclear un càncer. Algun ancestre egipci. Si són grans o són petits, si són realment un bony, si fan pudor, si s'ennegreixen i bateguen. Si emeten calor, si són durs, si són, en canvi, flonjos. Si succionen gaire greix. On es llancen els tumors, un cop extirpats? La brossa dels hospitals: és gelatinosa? Què està més mal vist, adquirir una mutació o heretar-la?

Et preguntes si t'importa la ciutat. Si li falten fàbriques, si es fan nosa, Barcelona i l'Institut. Escup fum cian la xemeneia, del teu Experiment o d'algun altre triomf. Surten els científics de l'edifici i reflexionen a la vorera, com si hagués passat un miracle, en comptes d'una jornada laboral. Cau per descomptat el sol, un home de rostre aguilenc se t'acosta. Feu el favor de donar capsas als gats {J3}. Un altre home, de físic portentós, dibuixa amb guix a la façana animals radiats, s'atura i et fa una advertència ja passada {F5}.

—Va venîr el frëd.

Si acabes demostrant que ■ funciona, n'estaràs satisfet? Ben mirat, va ser la Clr qui va escollir ○, tu només vas acceptar ■. Curaràs el càncer sense

entendre'l. Per entendre'l, hauries de témer de veritat els gens, així com els deu témer ella. Tota aquesta gent: l'admires? Treball-calor {F3}, ona-partícula {J6}. El seu fatigós discurs romàntic. Haver de mostrar interès per tot. Vols saber allò que ells ja saben? Probablement no: vols saber una cosa que no sàpiga ningú. No ets un geni, simplement ets tímid. Com es comuniquen, Z i ■? No són massa microscòpiques, moltes preguntes? No n'hi ha d'altres de massa siderals? Ja a la moto, et centres una mica. Vas voler ser científic per publicar un article. Vas voler ser científic per ser un més d'aquesta gent, perquè et vulguin i et preguntin com va ser, quant et va costar, gràcies a quina noucentista analogia vas escollir ■.

Dijous

L'arròs de l'Àvia Maria tenia sempre el mateix gust: la gent el tastava pensativa, com confosa de diumenge. Tu el detestaves, aquell arròs —per la sang de conill, pels ossets, pels grumolls de medul·la i els calamars congelats — però mai no en vas dir res. Al principi, perquè sabies que negar l'arròs de l'Àvia era negar l'Àvia mateixa, i més endavant perquè ja estaves en tractament per l'anorèxia i no et deixaven opinar sobre el menjar. Cada diumenge, derrapaven els cotxes a l'era de Can Prat i entraven homes amb fang a les sabates, amb ampolles de cava i esverats, com si acabessin de tustar un animal. L'Àvia duia bata, feia olor de plomes, era servicial perquè, de fet, Can Prat no era pas una masia, sinó la masoveria d'una casa sense nom. L'alegraven les visites, i només una vegada va estar inquieta a la seva pròpia casa. Va ser el dia que va venir a tastar l'arròs el Rei de Benin: l'Àvia s'havia arreglat com si allò fos una missa, però no vau aconseguir fer-la sortir de la cuina. Ni el Tio Josep, ni tu i els Pares, ni els criats del Rei de Benin, ni el filantrop que els havia convidat.

L'Àvia Maria tenia les mans fredes i rasposes, i li tremolava minsament el cap. T'observava des d'uns ulls celestes, celles punxegudes, el cos ple de blaus, préssecs i nespres premuts amb el polze. No tenia carnet de conduir, entre tots us organitzàveu per portar-la i recollir-la del mercat de Banyoles, de l'església o, ja cap al final, de l'hospital. Quan la vau ingressar per septicèmia, el Tio Josep fumava i fumava, de manera que els semàfors feien pampallugues, i canviaven de torn les infermeres. L'ambulància de l'Hospital

Josep Trueta traginava espectres, tu anaves constantment al lavabo i compraves refrescos a la màquina. Estirada, a l'Àvia no li tremolava minsament el cap, l'enorme panxa, respirant, el braç xuclant el sèrum de la bossa. Només hi recordes el Tio Josep, a l'hospital, ni el Pare, ni la Mare, ni el teu germà, ni la resta de parents, que també eren allà. Es recorda sempre amb ordre i aquells dies, a part del Tio Josep, eres tu el que estava més nerviós.

Quan l'arròs de l'Àvia era a taula, ningú esperava a ningú i s'entenia molt de tothom. Dividíeu la taula en homes i dones, rínxols propis de pagès, una parenta tan petita i negra que es podia dur a l'espatlla. Mastegant, el Tio Josep s'interessava molt per tu. Tenia por als avions i, cada cop que tornaves d'un viatge, assumia que venies del desert. Tot el món era el sud pròxim, un Nord d'Àfrica constant. També podia aguantar un bitllet verticalment amb el nas. Dominava l'escopeta, us assèieu a l'era i esperàveu que passés un animal. Hores, la tarda sencera. Quan ja estaves concentrat, quan al món ja només hi quedàveu ell i tu i la naturalesa, el Tio Josep armava l'escopeta i et tapaves les orelles. El tret. Des del lloc, preguntaves de quin animal es tractava, però el Tio Josep no t'ho sabia dir. Si havia apuntat amunt, un tor, una merla; si el tret era horitzontal, un senglar, generalment, o una fura, o un toixó. Us havíeu d'acostar a l'animal, que tenia sempre la sang plomosa i ja semblava dissecat.

Tant el Tio, com el Pare, com l'Àvia t'explicaven que el talent del Tio Josep no era res comparat amb el de l'Avi Pitu. Si el Tio Josep podia aguantar un bitllet amb le nas, l'Avi Pitu era capaç de sostenir una cadira amb la barbeta. S'enfilava en una escala de mà i en baixava per l'altra banda, feia malabarismes amb podalls. L'Avi Pitu era millor que el seu fill en el negoci de fer pous. Començava els àpats pel puro i el cigaló, després les postres de músic, el rostit i finalment l'arròs.

Tens un únic record de l'Avi Pitu. Tornàveu de l'hort de Can Prat i abastàveu cireres calentes d'un arbust, no pas d'un cirerer. L'Avi Pitu es treia un paper de la butxaca i posava les mans en conca, una sobre l'altra, com si en comptes de fer-te un avió n'estigués arrugant un. No t'interessa aquest record, a la moto, tan d'hora. Ets l'únic element frenètic de la ciutat. Proves de rescatar-ne un altre. La cargolera que tenia, l'olor a puro, l'assajada hipnosi practicada als pagesos. La tarda molla, poc abans de morir, que va explicar tothom que ell seguiria fent pous al cel.

Va morir l'Avi Pitu i, un any després, va néixer el teu germà. L'Àvia Maria

assegurava que el Josep-avi a estones habitava el Josep-nét. Hi havia molts Joseps, a Can Prat: l'Avi Pitu, el Tio Josep, el teu germà, el teu cosí, altres oncles, certs veïns. Tu et dius Miquel, com el Pare i com els dos besavis, però te n'habitava cap: el Dr. Chapur ja va aclarir-te que a tu t'habitava un homenet anorèxic. Era fàcil distingir els Joseps, Jep, Pitu, Pep, Josepet, ajudava a cohesionar una família que, altrament, hauria explosionat de virtut. Durant una època, vas insistir als pares que, si havies de tenir un altre germà, s'hauria de tornar a dir Josep. El teu cosí Josep, d'altra banda, va acabar demanant-vos que li diguéssiu Yusuf.

El talent del teu cosí va ser fer-se musulmà. De cop duia gel·laba, de cop tenia barba, de cop va bolcar-se a la lectura i un dia se'n va anar a Tetuan sense dir res. A vegades busco indicis de la seva fe: la pedra negra, negríssima, a la part seca dels camps. Com la voltava, com s'hi orientava. El dia que es va enfilar al xiprer, sostingut amb les cuixes, i va emetre un crit gutural, de frase cantada al revés. El matí de la matança del porc, que va amenaçar l'Alfons amb el bufador i llavors, quan ja havia passat tot i les dones fregien el llardó, escanyaven botifarres i hi havia una perola, el teu cosí va sortir a fora a vomitar. Vas posar-te al seu costat i vas voler vomitar, tu també. Però encara no coneixies la tècnica de tocar-te amb els dos dits la campaneta.

Els embotits de la matança es guardaven durant l'any en un quarto eixut i acerb. El Tio Josep els despenjava i tallava amb precisió: a Can Prat els homes eren vermells, com inflats de carn i sal. Les cabres eren astutes, als animals els sagnaven els ulls, se'ls eriçaven els pèls o les plomes. L'Àvia Maria tenia el talent de sacrificar-los. Tothom tenia algun talent. Un oncle-avi vivia en un autobús aparcant en un olivet de l'Alt Empordà i construïa un helicòpter a l'era de Can Prat. Tenia un prototip de marcapassos fet amb el motor d'un neteja-parabrises. Un altre oncle-avi restaurava carros i vagons en una furgoneta-taller, el teu germà dibuixa amb qualsevol utensili i en qualsevol superfície, el Pare va ser porter de l'Espanyol a Primera Divisió. Al Pare li agrada explicar que, quan encara jugava al Banyoles, l'Avi Pitu va oferir-se a segar el camp de futbol amb el tractor. Va pentinar la gespa de tal manera que des de la grada, el dia del partit, es llegia «Pous Duran».

Pensaves que la ciència seria el teu talent. Treies les millors notes, et portaven a concursos de matemàtiques. Et feien dur el xandall de l'escola i t'enfrontaves a nens de cap gegant enroscat a un cos. Et van regalar

l'Enciclopèdia Catalana, un tauler d'escacs i un microscopi de joguina que t'havia d'agradar. Igual que el Pare a l'Espanyol, com en Yusuf a Tetuan, vas marxar de la província de Girona per trobar-ne altres com tu. Però aquí no són com tu... Aparques la moto, quin cel industrial, i empenys la porta de l'Institut.

Avui sí que ets el primer. Obres la clau de l'armariet, en treus el material, peça a peça. Quan arriba la Clr Fosr, ja ho tens tot a punt. Quant de ■ li queda, a la Clr? Dos, tres Experiments més, calcules: el teu pot de ■ està pràcticament ple. Fas l'assaig del tetrazole, amb serenor ara, perquè no és el primer cop i saps que, amb ■, els càncers de còlon moren. Observes, a estones, la teva competidora. Quan surts al passadís, un home aprofita els mosaics de la paret per dibuixar-hi una girafa {D8}. Amb guix groc i amb l'ajuda d'una escala, en traça repetidament el cap, que va esborrant i situant cada cop més amunt.

A $\alpha\beta\gamma$ li sembla que és massa aviat per acusar la Clr Fosr. A la tarda sabràs si, tal com dius, [?] funciona, no val la pena anticipar-se. Potser és $\bigcirc$ la molècula adequada, et diu, cal repetir els experiments i una cosa l'has d'admetre: seria molt sinistre que la Clr Fosr mentís en això. Va morir la mare, va perdre la mare, se li'n va anar la mare. No estaràs fent trampes tu? Mires $\alpha\beta\gamma$ amb duresa. Es penedeix de la pregunta, però es corregeix l'un a l'altre, així que tot queda igual. Et molesta el teu amic i et molesta aquesta gent. Com manipulen el menjar, l'individu que, a la taula del costat, arranca una a una les panses d'un pastís i les deixa repel·lir-se per la taula {H7}. Els alumnes que rossegueu entrepans i memoritzen binomis en Llatí {C9}. Tornaries a la primera joventut, a les amistats nombroses. Com comptar ara els amics, si un d'ells és $\alpha\beta\gamma$?

El Mentor és a la porta del laboratori. Amb un gest, cedeixes el torn a la Clr Fosr. Va a la incubadora, va a l'espectrofotòmetre.

— $\bigcirc$ funciona.

No et sorprèn que ■ funcioni.

—Míquel—t'ordena el Mentor.

A simple vista, les teves mostres són liles. Ho confirmes a l'espectrofotòmetre: el tetrazole és lila, el càncer de còlon segueix viu.

—Míquel?

Respons que, aquesta vegada, t'ha fallat l'Experiment. Que no t'ho expliques, però que ■ no funciona. El Mentor sospira, l'acompanyeu al despatx.

No preneu, ni molt menys, la ruta més directa. Ni parleu. No ho entens: com és que ara ■ falla? Potser $\alpha\beta\gamma$ tenia raó, potser és $\bigcirc$ la molècula adequada. Quantes vegades s'ha d'observar una cosa per acceptar-la com a bona? {A7} Pensa, Miquel, en la xerrada: Ytn Rpp havia dit que Z s'aparellava amb dues proteïnes, i que aquestes dues proteïnes estaven a la vegada aparellades.

Ara vinc, murmures, i et desvies a la dreta. On deu ser Ytn Rpp? Acceleres, la bata t'oneja. Creues cercles concèntrics i, en saltar d'un a l'altre, emets verdes fluorescències {J2}. Disperses un bri d'antimatèria {J9}. Un senyor es recolza a banda i banda del passadís, com si la deriva de l'Institut fos merament tectònica {I7}. L'esquives. N'esquives un altre de caminar aparatós, que t'explica a crits com funciona cada passa {B4}. On deu ser Ytn Rpp? Disperses un grup de nens que visiten l'edifici, un està de cara a la paret. Cinquanta-cinc, plora. Cinquanta-cinc, cinquanta-cinc, sents cada cop més lluny {E9}. Atures la gent. Han vist Ytn Rpp?

—Nö.

—Nö.

—No.

—Nö.

Baixes escales i dubtes a cruïlles. Arribes, per fi, al llarg i més històric passadís. T'esperes, exhaust. Professor Rpp, dius al cap d'uns minuts, Professor Rpp. Que et disculpi, que ets un estudiant de doctorat. Felicitats i gràcies per la conferència. T'interessen Z i les dues proteïnes que s'hi aparellen i que, si no ho tens malentès, també estan aparellades entre elles.

—Si ■ inhibeix la primera i $\bigcirc$ inhibeix la segona, i si sé que ■ funciona, aleshores $\bigcirc$ anul·la ■?

En efecte, les ces són ges, davant les erres.

—Tu què greus?

Doncs que sí, que ○ ha d'anul·lar ■. Hi ha allò que sabem que sabem, comença Ytn Rpp, allò que no sabem que sabem, allò que sabem que no sabem i allò que no sabem que no sabem. De cop calla i només somriu, potser perquè la Clr ja va fer-li la teva mateixa pregunta. T'agafa la mà amb les dues mans i amb la més forta et prem, un a un, els artells, així com ho feia la Mare, en l'època aquella que et deixaves acariciar. Penses, per tant, en la Mare just després d'entendre-ho tot.

Quan et disposes a acomiadar-te, un senyor us interromp. Fa uns mesos va tallar la cua a mascles i femelles de ratolins i, segons ha pogut comprovar, les cries segueixen naixent amb cua. Professor Rpp, si li permet la pregunta, sap d'algun jeu que hagi nascut sense prepuci? {G7}

El Mentor guixa de nou el diagrama a la pissarra. T'ha esperat, on eres. Et fixes en el despatx. És insuls, ni tan sols una radiografia familiar {H3}. Voldries amb el nom d'una unitat {F8}, o d'un número {E8}. Al diagrama ho veus claríssim: si ■ actua, ○ en pot suprimir l'efecte. Per què no se t'ha acudit abans? Torna a ser evident el que ha passat: la Clr Fosr, altre cop furtiva, ha afegit ○ a les teves mostres de ■. Ho haurà fet a la nit, quan tu ja no hi eres. Més que maleïda Clr, penses maleïda biologia. Tanta fosforilació, tantes fletxes al diagrama, tanta memòria que fa falta. La Clr Fosr se n'ha adonat abans que tu, potser ho sap des del principi, té el talent que et falta a tu. Atordit, barreges el nom de les molècules, ■, ○, □, ●; la situació és la següent i és confusa: la Clr disposa de ○ i d'una mica de ■. Fent servir ■, ha fet creure al Mentor que ○ funciona en les seves cèl·lules de pulmó. Tu no has pogut demostrar que la molècula bona és ■, perquè la Clr ha abocat ○ al teu Experiment. Amb extraordinària destresa, el Mentor ja es comporta com si tu no fossis al despatx i comença a parlar de l'estructura de l'article.

En certa manera, amb l'ús de ○, la Clr Fosr va perdonar el càncer de còlon. No diràs, aquí al despatx, que l'has enxampat. Sents fúria, t'untaries els guants dels càncers de l'Experiment i els hi empastifaries la cara. Li diries: estàs perdonant els càncers. Si et veiés la teva mare. Si et veiés la teva família. Què li faria més mal? Si Z és tan important, protestes, ○ també ha de funcionar en les cèl·lules de còlon. El Mentor no es deu fiar de tu, atenent als teus resultats contradictoris. Per descomptat, et respon. Farà ell mateix aquesta comprovació. La Clr Fosr no s'hi oposa pas. De fet, a la Clr Fosr li

sembla una proposta d'allò més encertada.

Atenent al desconcert la cara del Mentor, feia anys que no creuava la porta d'un laboratori. Com a mínim, des que va afiliar-se a l'Institut, després de diversos contractes als llocs obvis del planeta. Es corda una bata, es posa els guants de làtex, se'ls rega amb alcohol. Amb un gest, et reclama les teves plaques de petri. Les hi acostes. Observa el càncer de còlon pel microscopi i, quan separa els ulls dels oculars, els té vidriosos, com si ell sí que hagués vist les guspies de Z, com si el microscopi fos més evocador que la pròpia memòria. La Clr Fosr i tu esteu drets, l'un al costat de l'altre. El Mentor demana ara el pot de O, que la Clr Fosr li facilita, diligent. En pesa un polsim, s'asseu a la campana, apaga la llum ultraviolada. El Mentor, concentrat, et fa una mica de llàstima. Que algú d'aquesta edat investigui el mateix que tu. Al costat de la Clr Fosr i teu, s'hi col·loquen alguns estudiants més. Sostenen una esfera negra {H8}, un teodolit {A4}, la pila voltaica {D9}. Ara estàs ja més tranquil: demà el Mentor comprovarà que O és innòcua. Et fa certa mandra, però tot tornarà a començar. El Mentor penja la bata, encara nostàlgic. Els estudiants recullen les seves pertinences. Miro amb atenció la Clr Fosr: en què pensa la gent gràcil quan està pensativa? Potser en la bellesa mateixa. La bellesa s'assoleix pensant-la.

És dijous i no em queda res a dir de Barcelona. L'Institut podria ser a qualsevol ciutat. estar arrelat a qualsevol paisatge, els cels de les ciutats són de fet cúpules. Busco, avorrit, la concavitat del món, que és una antiga fantasia meva on els edificis i les antenes apunten al centre d'aquesta concavitat i que, alhora, s'estripa una falla oceànica, a l'Atlàntic o al Pacífic, en un punt que desconec, amb columnes de peixos, ordenats de grans a petits, d'abissals a coral·lins. És una antiga fantasia meva veure com es plega del planeta fins a perdre el cel. Ara no recordo com s'havia de pesar la terra {D4}. Entendre que la fi del món s'anuncia amb molta anticipació. Que surt a compte creure en Déu {B6}.

Condueixes agressiu la moto cap al pis de Sant Rafel, però és una mala manera d'oblidar-te de la feina. Per fugir de l'Institut, has d'acabar-t'hi d'endinsar. Tampoc no em queda res a dir del circ africà que està maquetant la Paula, ni de cap de les corbes que descriu el seu pijama.

Divendres

Segons vas poder esbrinar en un cofre, la teva família materna viu a Can Sotirà des d'almenys el segle XIV. Als documents del cofre s'hi detallen, sobretot, compra-vendes de terrenys i de bestiar, però també parentescos i defuncions, totes naturals i totes acceptades. Saps que eren naturals i acceptades perquè enlloc no hi transpira la tragèdia, el desconcert, el desordre sintàctic dels moments de xoc. En set-cents anys d'història, ni una malaltia a Can Sotirà, ni un sol exili, cap hivern de veritable pobresa. Ni una ombra d'adulteri. Només un membre de la Santa Inquisició, una carlina disputa per les terres i la histèria d'una minyona casada amb l'hereu de Sant Maurici del Calç, que duia barretina morada, espardenyes amb betes i mitjons blancs, i va ser un dels Últims de Filipines. Un mossèn que va morir al teu llit, les tropes napoleòniques que et van cremar l'estudi.

El timbre de Can Sotirà s'activa tibant una banya que acciona un motor que sacseja unes campanes. Parets gruixudes i faltades de fonaments: veure lliscar la masia. La il·lusió d'un sisme a Pujarnol. A l'interior de la casa hi ha pedres datades, 1608, 1738, 1601, sense cap ordre aparent. La paret més vella del menjador va ser un dia la façana, allò que ara és el traster va ser un dia el rebedor. Arreu hi ha col·leccions. De didals, de planxes, de tasses de cafè. Càntirs, plata portuguesa, una Mare de Déu blanca però negra que el Besavi Miquel va amagar en una carreta de carbó.

El teu germà Josep assegura que hi ha portes de Can Sotirà que no ha obert mai. Baguls, pots de conserva, bótes, fils de cosir. L'estudi on vas dissenyar la teva anorèxia, el quarto dels interruptors que l'Avi Pere ha anat empalmant amb els anys i compliquen una casa que, altrament i malgrat la qüestió de les pedres datades, resultaria molt fàcil d'entendre. Ni l'Avi Pere comprèn la seva pròpia creació, a Can Sotirà es pereix el dia que s'entén la casa. L'Àvia Anna va morir sense deixar líquid a l'orinal, arreglada, amb la làmpada adient i amb tota la costura d'aquell any enllestida. Tal com ho explica l'Avi, l'Anna s'havia deixat endur. Va rellicar-li cap amunt en braços.

Feu per tant l'esforç de no estar còmodes, o almenys de viure en confusió: la vida a Can Sotirà transcorre al darrere de la casa. Al revers de la casa, hauria de dir. Al davant, geranis, l'era i el freixe, un arbust de xuclamels i una tina d'oli, els peixos, les fulles del safareig. És al revers on s'hi troba la ferralla

i la granja buida de vedells, els puputs, la inerta barraca de les múrgoles, el tronc anèmic de les gírgoles. Carcasses de cotxes escanyades per les hores. Al revers de Can Sotirà la magnòlia, les moreres, el bambú i els ametllers ja són part de la muntanya, es comporten com alzines. La Mare cuida aquest tros de la finca. Amb bombetes, amb taules, amb la seva forma d'estendre la roba. Té tantes virtuts, la Mare. Se n'adona tant de tot. Si mai li has retret alguna cosa, han estat defectes que també són teus. La tímidesa, la suau tendència a la mentida. Coses que, ben mirat, crec que és ella qui ha heretat de tu.

L'assaig del tetrazole és fàcil, però també el farà el Mentor. Avui ja és tot més àgil. Li acostes les plaques de petri, en lleva la tapa, en succiona el líquid i hi aboca la dissolució. Amb llargues passes us recorda que, si a la tarda l'aigua segueix groga, $\bigcirc$ haurà funcionat. Si es torna lila, les cèl·lules hauran sobreviscut, i fa un gest de clausura amb les mans.

La Clr Fosr esbufega i se'n va. Els altres científics ni us escolten ni conversen entre ells. Vapor {D6}, petits volums i ganxos {B2}. Li preguntes al Mentor:

—Per què Z?

Per un moment, tems que sigui una pregunta massa íntima. El Mentor es treu, abstret, un guant de làtex: precàries condicions a la Universitat, coses que no eren com ara, una oportunitat que va sorgir-li d'emigrar als Estats Units. Després es treu l'altre guant: dificultats que va tenir amb l'Anglès, la família que va formar-hi, el dia que hi havia molta neu i va postular, donats uns curiosos resultats, la presència de la proteïna Z. T'explica que ningú li feia cas, et preguntes si li estranya, et diu que finalment va tornar a Europa, n'imagines la tardor. Obre els braços i et descriu el metàl·lic aparell gràcies al qual, ja a Alemanya, va poder demostrar l'existència de Z. T'hi esforces, però no admires que les coses fossin velles. Ni et sembla tan bonic que aquestes coses velles, algun dia, haguessin sigut noves.

A la terrassa, la Clr Fosr està asseguda amb $\alpha\beta\gamma$. En veure't, et fa un lloc al vèrtex de la taula. No escalfes el menjar al microones. Què hi fa la Clr aquí? La Clr Fosr se t'adreça amb un somriure. Miquel:

—Ja has explicat l'Experiment a $\alpha\beta\gamma$? $\beta\alpha\gamma$ —comença la Clr, sense deixar-te contestar—, s'han provat dues molècules.

■, i t'assenyala amb l'índex, i ○, i s'assenyala amb el polze, en tumors de còlon i pulmó. $\gamma\alpha\beta$, quantes d'aquestes molècules han de funcionar: les dues, una o cap? La resposta d' $\alpha\beta\gamma$ suma tres. Exacte, només una, sap $\gamma\beta\alpha$ quina?

—○, ○, ○? —suposa el teu amic.

Això sembla, $\beta\gamma\alpha$, i aquesta tarda el Mentor ho confirmarà. $\alpha\beta\gamma$ et mira una mica atabalat. Estàs molest, però no saps ben bé com enfadar-te. Mous lentament el cap i li interrogues els múltiples ulls. Per què ha permès que la Clr Fosr s'assegui? De veritat que no és conscient, a hores d'ara, que la Clr Fosr és la teva competidora? Té enveja del teu article? Té enveja del teu experiment?

La Clr Fosr mastega, pausada. Romans callat i et centres en detestar-la. No s'acaba d'odiar un cos, quan és canònic. Continua formulant preguntes, desimbolta. Riuen estúpids, com si bufés una brisa d'òxid nítrós {F1}. Els mires conversar. Imagines, amb facilitat, que el pis de la Clr no té revers. I que entra $\alpha\beta\gamma$ a aquest pis lluminós, cordial, i la Clr Fosr prepara cafès i gesticulen com ara, però al sofà, que també fa certa llum. En aquest pis blanc, penses, hi levita la roba interior, no hi ha pèls, ni moviments arítmics, i la suor refresca els cossos. L'aire tiba les cortines. S'afinen els gemecs, tot lubrica, el semen no és gelatinós, sinó tèrbol o calent. Pell, múscul, genitals, simbiotes {K8}, pubis rasurats: en aquest pis lluminós s'hi fa l'amor en contra teva. Imagines finalment la Clr, esgotada i alegre, suplicant una mica de repòs. Primer α , i després β , i per últim γ .

El pis lluminós, l'ordre de les coses. No és com a Can Prat, on l'Avi Pitu començava els àpats pel puro i el cigaló. Ni com Can Sotirà, on les pedres datades no seguien cap seqüència. No és el mateix α , i després β , i per últim γ , que γ , i després β , i per últim α . No despistis, Clr. No és el mateix ■, i després ■, que ○, i després ■. La ment, de sobte, és tan lluminosa com el pis de la Clr Fosr. No esperava que tinguessis, a la terrassa de l'Institut i envoltat de tants científics, aquesta gratuïta, provinciana i forçada epifania.

Arranques un full del diari de laboratori i hi esbosses, altre cop, el diagrama de l'Experiment. A cada traç, comproves que la idea té tot el sentit: si primer tires ■, i al cap d'unes hores ○, les cèl·lules de càncer viuran. És el que va fer la Clr la nit de dimecres per fer-te fallar l'Experiment. Però si

primer és ○ i més tard ■, les cèl·lules de càncer moriran. Sigui quin sigui el càncer, còlon o pulmó. És una qüestió d'ordre en les fletxes del diagrama, i de la virtut que té la vida mateixa d'aferrar-se a l'ordre, quan per fi el troba. La Clr Fosr deu saber-ho: haurà afegit ■ a l'Experiment del Mentor. Potser era l'últim polsim de ■ que li quedava. Sents, no obstant, una mena d'eufòria. El càncer, tan elusiu. El càncer, tan de sobte lògic. Observes de nou el diagrama: fletxes que es reemplacen, fletxes que es subsegueixen. Les entens totes, fosforiles a voluntat, centelleja Z com el led d'un explosiu. Tanques els ulls: has entès el diagrama i ara exploten els tumors a tots els hospitals del món.

No t'afanyes a buscar Ytn Rpp. De fet, no has pensat en ell en tot avui. Et quedes al laboratori. Ve la Clr Fosr, ve el Mentor. Despenja la bata, ja fatigat i murmurant per haver-vos-ho de fer tot. Va a l'espectrofotòmetre. Diu que ○ funciona (és a dir, que ■ funciona, també si abans hi havia ○). Ho diu amb obvietat; ignorant, però amb obvietat. Somriu. Aquest cop, s'adreça només a la Clr Fosr.

—Acompaña'm al despach.

Se'n van amb tanta lentitud que entens que és el final. Se sabrà. S'acabarà sabent que [?] és un frau. Escriuran l'article, Fosr et al. (2019), i callaràs, deixaràs que facin el ridícul. El ridícul immediat, vols dir, perquè el ridícul és el destí de totes les veritats científiques, sempre tan provisionals. Pobre Mentor i també pobra Clr, trista Clr, que vol canviar el passat i conquerir el futur. Mira'ls: són petits. No en vols saber res i són petits.

Com si seguissin uns rails, S'ajunten els passos de la Clr i el Mentor amb el rumb d'Ytn Rpp. Preciosa coincidència, penses, fàcil imatge. Després s'hi afegeixen una dotzena de científics més, amb la clara intenció de ser partícips de l'Experiment, encara que sigui a última hora. Biòlegs: gent que mataria per una autoria. Biòlegs: gent dedicada a coses que ja d'entrada no són belles. Biòlegs: gent ja només preocupada per la cèl·lula {F9}. Gent que simplifica coses que s'haurien de complicar. Tants fenòmens, poques lleis {E1}. Biòlegs, et dius, mers col·leccionistes, gent descol·locada, gent que no accepta la possibilitat de l'ànima. L'ànima, justament, que no fa nosa en cap teoria. Mira'ls: insegurs/indecisos tots perquè a la vida, si no prens cap decisió, t'acabes dedicant a la biologia. No en vols saber res. Gent que, si mai es planteja un canvi, no es planteja una altra professió, sinó una altra disciplina.

Tampoc no vols saber res del càncer, si és que mai n'has volgut saber res, d'aquesta malaltia de l'esperit. D'aquesta calamitat col·lectiva, que ni et va ni et ve, d'aquest insult a la moral. Ni de l'eficient xemeneia de l'Institut {E2}, que anuncia a tot color el final de l'Experiment. Penses, això sí, en fogueres, en passats propers on s'escopia fum. Quan anaven els homes a Can Sotirà i apilaven la fusta a la plaça carbonera. Te'ls figures vagament: apartaven la terra fina a un costat i premsaven branques d'alzina, afogaven el foc i tapaven orificis al piló. Raspallaven la terra i l'anomenaven fagell. L'Avi Pere quan no era avi comprovava que el carbó no fes guspires i sonés vidriós al terra. Potser el teu talent hauria estat aquella professió. Acollir a casa mossos com l'Esteve, que desbrossava els marges de Pujarnol i se sabia el lloc dels cama-secs, i feia la migdiada panxa a terra i amb les mans al cap, a l'ombra d'un albercoquer. Un dia no va despertar-se i van entendre que era així, amb la casa entesa, panxa a terra i mans al cap, com devien morir els mossos de Can Sotirà.

Dissabte

Com que calia treballar-hi de sol a sol, l'Ajuntament només destinava a l'obra la setmana del solstici d'estiu, raó per la qual la construcció de l'Institut va durar més de vint anys. El dia de la inauguració, l'alcalde va descobrir una placa, $S = k \log W$ {H1}, i, confós, va prémer un interruptor que va deixar Barcelona sense llum durant aproximadament mitja hora. De la xemeneia va sortir-ne un pet claror i va voltar sola la porta giratòria. Mica en mica però alhora van arribar els científics, tots a peu i amb la bata ja posada. Superaven els precintes i es miraven l'un a l'altre, cohibits davant de la ciutadania. Tu ho veies entre els barcelonins. Era el teu primer any d'Universitat i no sé si pensaves «això és el que vull fer» o «això és el que vull ser». De seguida un borni va demanar silenci {C8}:

—Benvinguts—i vas percebre com, amb els llavis, recomptava els assistents.

Als fanals de la vorera va llampegar des d'enormes bobines {H6}. El fum sulfurós de la xemeneia s'inclinava i voltava com l'eix d'un giroscopi. Més amunt, els núvols s'ennegrien i encaixaven als límits estrictes del solar. Va ploure i va amainar tropical, andina, desèrticament {E6}. Va haver-hi, també, sortides i postes de sol, tan ràpides i mal fetes que no respectaven est ni oest,

ni encertaven els eclipsis {J1}. Degut a la inclemència, el ciment de l'edifici va deteriorar-se a un ritme vergonyós i geològic {D2}, de manera que, la mateixa tarda de la seva inauguració, va quedar clar que l'Institut hi havia sigut sempre.

El borni que havia demanat silenci va fer un gest d'aprovació amb la mà i de seguida, però amb cura, uns operaris van baixar per les escales una banyera amb un vell a dins. Duia la barba en remull. Van passar uns minuts sense que el vell pogués i, quan per fi va arrencar a córrer, amb banyador de color carn, notable agilitat i braços enlaire, la paraula que tots esperaven va quedar afogada pel clam del ciutadans, que també se sabien el crit. De sobte els científics van posar-se a fer coses, a vegades expressives i sempre esvalotades. Ja no es va alterar el clima, només venia i marxava la nit. Nit que al principi era tenebra, però que aviat es va emplenar de constel·lacions, punt a punt i amb línies de llum, amb diferents vermellors {J4}. Alguns científics guixaven al terra les el·lipses {A9}, cercles, pentàgons que identificaven a les òrbites del cel {A5}, i rascaven el cap per què fer amb l'espai entre les estrelles {A1}. D'altres es miraven i palpaven, impacients per seqüenciar-se {K9}. Des de la teulada, van vessar un cabàs de pomes {C4}. Hi havia imants a disposició de tothom {F2}, també boles de goma de colors {E3}. Van aturar alarmats una vivisecció {F7}. Sinus passats a ratlles {E4}, gasos sense explicació {D5}. Dos homes contra una dona tibant la doble hèlix {K4}{K7}. Un prototip de coet que entretenia als nens {I9}. Van plantar una pesolera {G1}, van pesar globus {G5}, van guixar a la façana llargues paraules de quatre, de vint lletres {K6}. Van imitar animals, cada cop més vertebrats {B9}, van fer rotllanes de sis {I5}, van preparar, amb cura i amb tristesa, una miniatura de la bomba nuclear {K2}.

No sabia dir quant va durar, la inauguració de l'Institut: mica en mica la gent va anar escampant. Al final, tu també te'n vas cansar. Era el moment que per fi tornava la pluja i els gargots de guix s'anaven malmetent. Els científics ja creuaven la porta giratòria. Xocs d'aparells a les parets. A fora, només hi quedava algun biòleg.

Al cap de setmana, a l'Institut hi ha un sol guarda de seguretat que els resumeix a tots. Cueta, rínxols, patilles rapades, les cames botides i el tronc esquifit, transistor i mòbil, una bola de claus que a les hores mortes s'esforça a recordar. Els dissabtes serveixen per ajustar les observacions del dia a dia, o

per resoldre aquells aspectes dels experiments que és millor dur a terme en la intimitat: una vaga intuïció, una mesura incomprensible. Què fa un científic, quan no és aquí? Els suposo en biblioteques, sense atendre la família. Entestats en aclarir les propietats de l'Institut per tal que, quan són a l'Institut, puguin aclarir les propietats del món.

El guarda de seguretat té un registre on t'apuntes amb cal·ligrafia. Ets el primer d'aquesta llista. Bufa el vent pels passadissos, sempre en contra teva i sense turbulències a les interseccions. A la paret, el gargot de dues fletxes que van i tornen en angle recte, una ona que n'uneix els vèrtexs i un curiós tirabuixó que es desmarca a la dreta {K5}. La paraula flogistó, tatxada {D7}. Camines o veloç o precís {J8}. Res més: la vostra juvenil disputa és el més trepidant que ha passat a l'Institut als darrers dies. Des d'ahir que no et treus les carboneres del cap. Al pis, t'has despertat abraçat per la Paula, li has recordat que l'estimaves, perquè és veritat que l'estimes, i has marxat ansiós de simbolisme. Si t'hi haguessis quedat, hauries acabat aixafant la maqueta del circ africà. Amb el laberint tan buit, i amb aquests ecos i angles, per fi tens l'oportunitat de fer una cosa excèntrica.

Cerimoniós, et cordes la bata. Encens la llum ultraviolada de la campana d'extracció. Obres el teu armariet, arranques les últimes pàgines del diari de laboratori. Les arrugues i apilones al taulell de la campana. Les envoltas amb pipetes i espàtules, amb cura, fins a aconseguir l'estructura d'un tipí. A l'armariet hi deixes només el pot de ■. De la incubadora en treus totes les plaques de petri. Fas uns quants viatges, encara en quedava una vintena. En lleves cadascuna de les tapes i vesses el líquid vermell al terra, en espiral o en ziga-zaga, expressiu. Equilibres les plaques al piló, amb els càncers eixuts cap per avall.

Vols obrir l'armariet de la Clr Fosr amb un clip, però no te'n surts. El forceges inútilment. Trobes en una lleixa el que deu ser el primer telescopi. En col·loques l'ocular al pany i en colpeges l'altre extrem amb una pedra de sienita {F4}. A cada cop, amb la trencadissa de lents, et ve al cap una fractura. Quan vas precipitar-te d'un roure de Can Prat i, en els segons de la caiguda, el teu cosí Josep t'admirava una mica. Quan, perseguit per un pastor alemany, vas xocar amb la primera porta de Can Sotirà. La moto i el taxi, l'esquí i la neu. El teu somni recurrent, on acabes paralític i tothom està per tu. Cedeix

ara sí el pany: a l'armariet de la Clr Fosr hi ha un pot sense retolar. Segur que hi guardava ■. També hi ha el pot de ○, el diari de laboratori i un estoig. Ho amuntegues tot a la campana d'extracció. T'ho mires, no et diu res. Tants anys alienat del món. No domines cap llenguatge.

Hi buides dues botelles d'alcohol etílic. Apropes la flama d'un bec bunsen. Pren el foc, tènue i pàl·lid {G6}, s'alcen les flames amb translúcida blavor. Quin desordre de foguera, Miquel, no és tribal. Abunda l'ultraviolat, per fi s'activa l'alarma. Surts abans no es tanquin les portes antiincendi. Diletant, jo m'espero a dins perquè, tot i els blaus, tot i el popurri de símbols, em ve de gust contemplar una estona més la flama.

Sento els cops del guarda de seguretat. El deus haver esquivat. Primer són cops nerviosos, després són fresses a les xarneres i al pestell. S'ha consumit el paper, es van fonent els plàstics però resisteix l'acer. S'enlairen els guants de làtex, que s'encasten i fonen a les parets de la campana. Queda, a la superfície, una ombra de carbó, com de cèl·lules rupestres: has aconseguit el càncer gasós. L'Experiment crema i crema, estic atrapat aquí. Crema... i crema... Podria cremar fins a tornar a esdevenir una idea.

El guarda de seguretat, per fi, aconsegueix obrir les portes antiincendi. Despenja un extintor i apaga el foc amb insòlita destresa. La neu carbònica fixa les cendres de l'Experiment. L'home fa una ràpida trucada i després corre a empaitar-te. L'acompanyo al principi, però de seguida el deixo enrere. Les claus li sonen com esquellerincs. Vas tenir anorèxia per no haver de córrer així.

Mires per última vegada la façana de l'Institut. Pel beix del fum, per la calma del dissabte, pel topall de la llum al migdia {C5}, tens a efectes pràctics una posta de sol. D'una manera o l'altra, sempre encertes una posta de sol. T'afanyes a marxar, aparques la moto a la Rambla del Raval. Adult, sospires. Hi ha a Barcelona algun racó que, en tots aquests anys, t'hagi dit alguna cosa? Entens l'anèmia de la ciutat. Arrels de ciment de l'Institut, llocs que es fixen a la memòria col·lectiva.

A quina casa tornaràs? L'ordre de moreres de Can Sotirà, el l'abandó grotesc de Can Prat. La carretera de Camós a Pujarnol, que uneix les dues finques: per què hi és? No podrien ser adossades, les dues cases de la teva

vida? Can Prat al revers de Can Sotirà. L'Àvia Maria i l'Avi Pitu, masovers dels altres avis. Simetries entre ells, estalvi de bestiar. Una sola cuina on succeïssin les converses. El Pare i la Mare, veïns des de nadons, i tu un nen que sabia a on jugar. Un adolescent que sabia a qui culpar, un anorèxic que sabia a on vomitar. Un adult, en definitiva, que sap a on tornar.

Al portal del pis de Sant Rafel, procures ser objectiu. Des de la tardor passada que no vas a Can Prat. Era el dia que vau enterrar l'Àvia Maria. Sents una forma habitual d'angoixa: aquell dia, l'era de Can Prat va poblar-se d'animals. No s'acomiadaven pas de l'Àvia: les oques, les cabres, les gallines aixecaven pols i foragitaven la gent. Can Prat era natura escorxada, vas entendre, sang terrosa i grips animals. Can Prat era venjança agresta. El Tio Josep duia la camisa malgirbada. Vas saber que era el final d'aquella casa i vas demanar als Pares d'afanyar-vos a tornar a Pujarnol. Can Sotirà, vas pensar aquell dia i penses ara, només era preciós.

Diumenge

Un cop al pis, vas discutir-te amb la Paula de manera molt tècnica, i després vau fer l'amor. En despertar, has trucat el teu amic Eudald. Que si podia recollir-te a la parada del centre de Banyoles. Al telèfon te n'has adonat: fa setmanes que no us veieu. Has agafat el primer autobús de Barcelona a Banyoles. No és mai un viatge profund. Et deixa la boca seca, d'aire raspat amb vellut de seient.

L'Eudald havia aparcat a la Plaça dels Peixos. No t'ha fet cap pregunta, al cotxe: l'Estany de Banyoles es voreja pel perímetre immediat, es recorre necessàriament a consciència. T'ha deixat al revolt de la Font Ferriola. Aquesta font surt sovint a les revistes comarcals, hi acaben arribant els nens perduts. El corriol que hi du és ple de bardissa. Estava així, fa quatre mesos? No ho pretenies, però plou, et mulles. Està bé que sigui diumenge. Can Prat era, sobretot, un indret dominical.

Camines fins a les pilones que marquen l'inici de la finca. A l'entrada hi ha una cadena amb plàstics blancs lligats. No hi eren, aquesta cadena i aquests plàstics. Què intenta, el Tio Josep? Protegir la casa? Saltes la cadena i t'atures. Can Prat és un vestigi. Remolinat, pedres, obra vista, uralita, guix. Més que

una masoveria, sembla una anti-masia. Testos buits, hores, esquerdes a vidres. Has vingut a enyorar l'Àvia Maria i l'enyores.

Avances fins a la casa, pròpiament. Recorres uns esglaons amples, hi ha una porta amb el teu reflex. T'atances a la finestra contigua a la porta. A l'altre costat sempre hi havia l'Àvia Maria. Que nítida que era, mai hi havia prou vapor per aconseguir una silueta. La cuina és negra i encara sembla tova. Vols entrar a la casa, però mai vas tenir claus, perquè mai van caldre claus: no hi deu ser, el Tio Josep. O potser està de cacera. Prefereixes no trobar-te'l. Divises a l'eixida uns cordills d'estendre roba i mitjons separats per distàncies enormes.

Saps, almenys, d'una porta que no té cademat. En fas lliscar el pany i baixes la rampa del soterrani. A la cort dels porcs hi queden les llums tènues, l'aire resclosit dels anys feliços: l'Àvia Maria sense el lila als genolls, ni septicèmia, ni dentadura postissa, ni batecs als turmells. Has oblidat totes les matances. Recomptes: bates brillants, argelagues, mocada, socarrim, safates de greix, tisores ordenades, però no aconsegueixes enyorar-ho bé. Obvies, per exemple, que les dones es gestionaven la regla. Passen els tòpics: irromp un ratpenat, grinyola una porta. Segueixes a les fosques fins a una cambra que és un dau de llum. Hi trobes unes gàbies de conills. És un moment desbordant, per com t'observen, pels pensaments d'ostatges i d'Orient Mitjà.

De què viu, realment, el Tio Josep? Surts del soterrani sense haver-hi fet res i et dirigeixes cap a l'era. Troncs, troncs, canonades i aigua, el crani d'un cervol, els xiprers opacs. El tot-terreny del Tio Josep aparcat al límit d'un marge, truncant la paràbola i tot allò que és bell. T'arrimes a la paret del porxo. Veus la mola circular on et llimaves les empremtes. Al costat, la gàbia amb el gaig, encara. L'últim gaig en captiveri per atraure l'últim gaig en llibertat. En canvi, la gàbia de la guilla està oberta: fa molts anys va habitar-hi un ximpanzé. Us assèieu a la pala de l'excavadora i us imitàveu mútuament. Quina era la brutal història d'aquell ximpanzé? T'hi quedaries, a recordar l'era, però ets aquí per travessar els xiprers. La pluja repica sobre una bassa amb les oques de sempre, que despleguen les ales, alcen el bec al cel i cloquen quan hi passa un narrador.

Darrere dels xiprers s'estén el mosaic de camps. Uns estan cuidats, els altres no, sense lògica aparent: l'aprecies, el Tio Josep. El seu soci, l'Alfons, venia sovint i servia per exculpar els familiars. L'Alfons habita més enllà de l'Empordà o a l'Infinit, on tot és impune, on res té importància i els homes com ell no viuen ni en cases ni en família. S'estan en coves o en pavellons, esperant el cap de setmana per venir a auxiliar-vos.

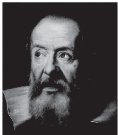
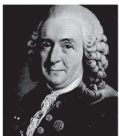
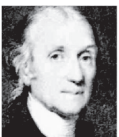
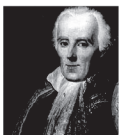
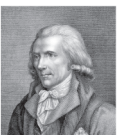
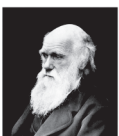
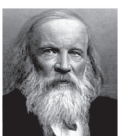
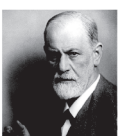
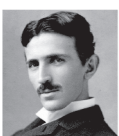
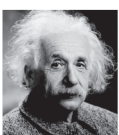
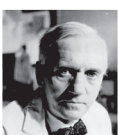
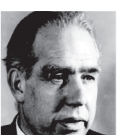
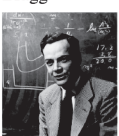
Hi ha grumolls de terra a tots els camps. Ho he pensat en altres ocasions: els senglars destrossen els paisatges de la teva memòria. Recordes el Tio Josep, que els disparava des de molta imaginació i distància. No s'acaba mai, el setge, i adverteixes que, molt a prop, hi pasturen dos cavalls. Un de blanc i un de marró. Superes la tanca que us separa i s'allunyen sense potència. També hi plou a sobre seu, fora de lloc, com en una sabana. Alces la vista: són els camps de sempre, l'Àvia apareixia des de qualsevol horitzó. Amb un cabàs, amb ànecs empunyats, amb una saca. Se t'acumula el fang a les sabates, malgrat tot continues.

No massa lluny hi ha d'haver l'amagatall que tenies amb el teu cosí Josep, Yusuf, que abans de llegir bé l'Alcorà, abans fins i tot de demanar a l'Àvia que degollés els pollastres en caure el sol, va voler excavar per ell i per tu un amagatall. Et costa trobar-lo, entre la destrossa dels senglars. El recordo amb nitidesa: un forat cobert de xapes i de terra, tènues arrels. Travesses els camps sense cap ordre al principi, i mica en mica recuperes la intuïció. La intuïció d'abans de l'Institut. Quan arribes a l'amagatall, acceptes que el forat és molt petit. T'ajups i t'embrutes, endinses primer els braços, arraulits, i després el cap. Hi penetres fins a la pelvis (i aquí sí que somiques). Per fi somiques. L'Àvia sabia que l'estimaves així? Són conscients del que t'importen, a la teva família? La pluja d'aquest abril és tèbia, baixen els òxids de l'argila. És latent, cada gota pels turmells {D3}.

És quan surts que se sent el tret. L'espetic del cartutx activa una gran quantitat de fauna. T'ajups primer, però t'incorpores de seguida. Et palpes l'espatlla, la panxa, el cap. No sents dolor, ni sagues. La bala t'haurà passat a prop. Alces els braços, crides. Ets tu, Tio Josep, ets tu. No el localitzes i tems que dispari de nou. Ets tu, Tio Josep, has de córrer o t'has de quedar quiet? Ajupir-te, tornar a posar el cap a l'amagatall? Què no faria una bèstia? Boira o,

de fet, pluja a la ment. Ni ■, per descomptat, ni ○ ni Clr ni Institut, només la por i no disparis, Tio Josep. Que ets tu.

Passen uns segons i el Tio Josep no dispara. Treu, lent, el cap d'un marge proper al bosc. Sembla que et reconeix. Llança l'escopeta a una banda i corre cap a tu. Té un aspecte deplorable. Abraces el teu oncle: ara és ell qui plora, no pas amb llàgrimes tèrboles, sinó clares i veloces. Amb la mà oberta, li prems el cap contra el teu pit. Estàs bé, Tio Josep, quin ensurt. Has vingut a veure'l, com està, com va tot, no entens com ha pogut fallar. El grall d'un gaig trunca la pluja, jo m'enlairo fins abans dels núvols. Veig la diagonal preciosa dels xiprers. Les teulades, el perímetre de la bassa. Les oques són àtones, d'amunt, i el món és vaporós: per desgràcia no es veu l'Estany. Només un tros de la Perpinyana, fins a les ruïnes romanes de Vilauba.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	 Copernicus	 Vesalius	 Gilbert	 Digges	 Brahe	 Bruno	 Bacon	 Galileo	 Kepler
B	 Harvey	 Gassendi	 Descartes	 Borelli	 Torricelli	 Pascal	 Boyle	 Ray	 Malpighi
C	 Huygens	 Leeuwenhoek	 Hooke	 Newton	 Rømer	 Tyson	 Halley	 Euler	 Linnaeus
D	 C. de Buffon	 Hutton	 Black	 Cavendish	 Priestley	 Watt	 Lavoisier	 Lamarck	 Volta
E	 Laplace	 Thompson	 Dalton	 Fourier	 Cuvier	 Humboldt	 Young	 Avogadro	 Gauss
F	 Davy	 Faraday	 Carnot	 Lyell	 Agassiz	 Darwin	 Bernard	 Joule	 Virchow
G	 Mendel	 Pasteur	 Wallace	 Lord Kelvin	 Cannizzaro	 Maxwell	 Weismann	 Mendeleyev	 Koch
H	 Boltzmann	 Miescher	 Röntgen	 Ehrlich	 Freud	 Tesla	 Thomson	 Planck	 Boas
I	 Hunt Morgan	 Curie	 Swan Leavitt	 Rutherford	 Lewis	 Einstein	 Wegener	 Fleming	 Goddard
J	 Eddington	 Bohr	 Schrödinger	 Hubble	 Bragg	 De Broglie	 Pauling	 Heisenberg	 Dirac
K	 Gamow	 Oppenheimer	 Turing	 Crick	 Feynman	 Sanger	 Franklin	 Margulis	 Venter